

Сценарии за гражданство – примерни проекти

T-Kit
on
European Citizenship

След като надълго обсъждахме как, според нас, трябва да определите своя подход към образованието по европейско гражданство, настана време да преведем тези идеи на езика на практическите реалности.

Следващите страници съдържат примери, които са взети от практическия опит на образованието по европейско гражданство. Целта на тази глава е да ви подпомогне като практики при разсъжденията ви за това, какъв тип дейности можете да организирате, какъв подход да изберете и какви техники да използвате. Чрез представянето на поредица от *сценарии* ви даваме информация, примери и разсъждения с цел да ви стимулираме да развиете своя собствена интелигентна практика.

Събрахме информация от хора, които работят по различни проекти в рамките на Европа. Някои от проектите съзнателно бяха насочени към образованието по европейско гражданство. Други имат алтернативен фокус, но обхващат теми или подходи, които също са валиден принос в тази сфера. Целенасочено сме избегнали категоризирането на проектите чрез въвеждането на типология. Искахме да ви насърчим да прочетете за всички тези практики, тъй като сме убедени, че може да намерите по нещо полезно във всяка от тях.

Същевременно се постарахме да илюстрираме разнообразието от дейности, обхванати в понятието “образование по европейско гражданство”. По тази причина сме се спрели на проекти, които изискват например да се работи с големи групи индивиди по различни въпроси в сферата на изкуствата, спорта, малките общности, международното сътрудничество, както и с огромно разнообразие от хора, които са на различна възраст, притежават разнообразни способности, социална, религиозна и културна принадлежност. Управлението на тези разнообразни проекти се осъществява от също толкова разнородни организации – местни, национални, международни, правителствени или неправителствени, големи или малки, чиито участници са наети или работят на доброволни начала.

Очевидно е, че образованието по европейско гражданство може да бъде извършвано по различни начини и да включва различни хора в множество отличаващи се един от друг контексти, да бъде пряко или косвено, чрез формални или неформални образователни механизми. Съществуват много други средства за образование по европейско гражданство, но примерите, които избрахме, са по-скоро илюстративни и не изчерпват цялата гама. Така например, както ще видите в нашата секция за ресурсите, съществуват голям брой много успешни проекти, които се основават на електронната комуникация. Надяваме се, че демонстрирайки как идеите са били реализирани в различните случаи, ще ви насърчим да адаптирате и използвате с оглед на вашите собствени нужди в практиката онова, което сте научили в това пособие.

Надяваме се, че по такъв начин ще ви помогнем да следвате свой собствен път, черпейки от тези примери. Не ви предоставяме целенасочено описание на дейности. Вместо това наблягаме на ключови идеи или действия, които имат илюстративен ефект. Същевременно се опитахме да представим някои от тези проекти в рамка, която показва по-широката картина на проекта, както и локалния контекст. Всеки сценарий е изложен със заглавието на самия проект. В някои случаи са дадени и името и данните за контакт на съответната организация, както и кратко описание на нейната дейност.

Обикновено предлагаме по-подробно проучване на един или два основни компонента на дейността в рамките на отделен проект/място на реализация. Организаторите обясняват как и защо са предприели тази дейност, обвързвайки ги с по-теоретичното съдържание на пособието, формулират въпроси и анализират теми за по-нататъшно проучване. Всеки

Историята на
Европа и на
гражданството

Съвременни
подходи по
гражданството

Бъдещи
тенденции

Нашата
концептуална
рамка

Съвременните
подходи към
образованието
за европейско
гражданство

Нашият
образователен
подход към
европейското
гражданство

Сценарии за
гражданство
– примерни
проекти

Историята на
Европа и на
гражданството

Съвременни
подходи по
гражданството

Бъдещи
тенденции

Нашата
концептуална
рамка

Съвременните
подходи към
образованието
за европейско
гражданство

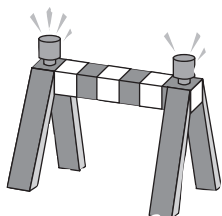
Нашият
образователен
подход към
европейското
гражданство

Сценарии за
гражданство
– примерни
проекти

сценарий завършва с идентифицирането на теми за последващо проучване, които са свързани с определен пример и поставят въпроси, които могат да бъдат взети предвид при планирането, осъществяването или оценката на образованието по европейско гражданство. Целта е да ви подпомогнем като практики да откриете свой собствен път за постигането на интерактивна и интелигентна практика, която да включва понятието “европейско гражданство” като цялостна, комплексна и динамична тема. В секциите “Библиография” “Интернет-източници” в края на това пособие ще намерите информация за повече упражнения и техники.

Четейки тези примери, анализирайте някои от тях, използвайки квадрантите на концептуалната рамка и ключовите компетентности, изложени в предишните глави. Кой области и умения са акцентът на дадена дейност? Какво можете да научите от тези примери?

Разделете се на групи и анализирайте дадените примери като използвате квадрантите на концептуалната рамка и ключовите компетентности. Разсъждавайте за това доколко дейността е пример за интерактивна практика (и дали е била от полза).

Публични дискусии и създаване на мрежи

Асоциацията на студентите с увреждания със седалище в Белград работи за подкрепата на младите хора с увреждания и отстоява техните права.

Асоциация на студентите с увреждания (АСУ)
Association of Disabled Students (ADS)

Dimitrija Marinkovča 5
11000 Beograd
Serbia and Montenegro
Tel: +381 11 496 409
Fax: +381 11 497 409
Email: office@asdsyu.org
Contact: Vladimir Ćuk

В периода между март и юни 2001 г. Асоциацията на студентите с увреждания установи сътрудничество с редица местни организации с оглед провеждането на поредица от публични дискусии в шест града в Сърбия. Основната цел беше да се предоставят възможности на младите хора с увреждания, за да могат те публично да изразяват своите нагласи и проблеми както и да бъде направен опит за откриване на потенциални решения в рамките на местната общност. Освен това, организаторите се надяваха да сравнят положението, в което се намират тези младежи, в рамките на различните местни общности.

В сегашния социалнополитически контекст на Сърбия много от предизвикателствата на този проект бяха свързани с установяването на инфраструктура, която да бъде използвана за бъдещи кампании и дейности, а също и за намиране на подходящи средства за въвеждане на концепцията за гражданство.

След политическите промени в тази страна и падането на военновременния кабинет стана известно доколко сериозна е ситуацията за хората с увреждания, тъй като тя е останала скрита в течение на десетилетие. Въпреки това, в резултат на натрупаните проблеми, финансовата ситуация и неадекватната информация местните власти все още не предприемат значими стъпки за подобряване на положението на хората с увреждания.

Във всяка област има организации на хора с увреждания, които са основани и категоризирани в съответствие с медицинските увреждания. Въпреки че съществуват формални и неформални инстанции, които координират

дейността им на местно равнище, в повечето случаи това сътрудничество е само на думи. Освен това контактите с другите неправителствени организации са много редки и най-често се оказват непродуктивни. Това отчасти е резултат от отношението на предишното правителство, предишната зависимост на хората с увреждания от държавата, както и на липсата на какъвто и да е натрупан опит от страна на неправителствения сектор по принцип.

В Сърбия терминът "европейско гражданство" може да бъде разглеждан през призмата на човешките права. Въпреки че политическата система бе променена и положението започна да се подобрява, някои проблемни сфери от всекидневния живот остават едва докоснати от промените. Това е особено валидно за правата на хората с увреждания – физически и структурни бариери, неясни правни регулации, малък процент на заетост, недостатъчни условия за качествено образование и накрая, но не последно по важност, силната роля на предразсъдъците в обществото за хората с увреждания. Големината и многообразието от проблеми с които хората с увреждания в Сърбия се сблъскват всеки ден, както и базисния характер на техните нереализирани основни човешки нужди, не позволява никакво сравнение с другите европейски държави. Това означава и че е невъзможно тези проблеми да бъдат решени отведнъж. Затова бе използвана по-приемливата идея, че европейското гражданство предполага да се работи за постигането на стандартите на съблюдаване на основните права на хората с увреждания, което предполага да бъдат намерени начини за решаване на техните проблеми.

Горното означава, че е необходим много частен подход, който в известна степен въвежда концепцията за гражданство през "задната врата".

Една от основните причини за пренебрегване на правата и нуждите на хората с увреждания са лошите равнища на комуникация и сътрудничество между организациите, които работят с тази целева група. Този проект представлява първоначална стъпка към единство и преодоляване на различията между тези организации. След като бяха открити партньори сред местните неправителствени организации и заинтересованите индивиди, стана възможно да бъде упражняван по-голям натиск върху местните власти за тяхното ангажиране при решаването на местните проблеми и създаването на предпоставки за зачитане правата и нуждите на хората с увреждания в съответствие с европейските стандарти в тази сфера.

На първо време бяха организирани обществени дискусии в Белград, Ниш и Нови сад, тъй като това са най-големите градове в Сърбия, разположени в централната част на страната, юга и Войводина (севера). След това такива дискусии бяха проведени и в по-малки градове – Крушевац, Крагуевац и Суботица, които също имат подходящо географско разположение. При това бяха отчетени и особеностите на ситуацията там (икономика, наличието на бежанци, многонационален състав на обществото, жизнен стандарт).

След като избра местната среда, в която ще се осъществява програмата, АСУ започна да търси местни партньори, които да помогнат организацията на публични дискусии и да подкрепят самата идея на проекта. Във всяка местна общност бяха предприети еднакви стъпки:

- установяване на контакти с местни организации, които се занимават с проблемите на хората с увреждания или са заинтересовани по друг начин от сътрудничество;
- извършване на работа на място и осъществяване на срещи с представители на местните организации, медиите, местните власти и заинтересованите лица, за да бъде осигурена всякаква възможна подкрепа за организирането на местните публични дискусии;
- определяне на участниците в публичната дискусия измежду представителите на местната общност и уточняване на основната тема;
- провеждане на дискусиите в сътрудничество с местните партньори няколко седмици след първоначалната среща;
- създаване в хода на срещите и по време на самите дискусии на основите за сътрудничество между местните организации, както и идентифициране на най-спешните проблеми, засягащи хората с увреждания на локално равнище и възможните стъпки за тяхното решаване;
- повторно посещение от екипа на АСУ на всеки град, включен в проекта за подсилване на резултата от проекта;
- след този проект организацията осъществи някои дейности в различни местни общности с оглед засилване на сътрудничеството и подпомагане на местните организации. В четири града бяха проведени психологически работни срещи с различни групи (участниците имаха различни увреждания или изобщо не принадлежаха към тези категории) и всички градове бяха включени в организираната медийна кампания.

**Историята на
Европа и на
гражданството**

**Съвременни
подходи по
гражданството**

**Бъдещи
тенденции**

**Нашата
концептуална
рамка**

**Съвременните
подходи към
образованието
за европейско
гражданство**

**Нашият
образователен
подход към
европейското
гражданство**

**Сценарии за
гражданство
– примерни
проекти**

Историята на Европа и на гражданството

Съвременни подходи по гражданството

Бъдещи тенденции

Нашата концептуална рамка

Съвременните подходи към образованието за европейско гражданство

Нашият образователен подход към европейското гражданство

Сценарии за гражданство – примерни проекти

Както изглежда, публичните дискусии ще имат дългосрочен ефект. Това се потвърждава и от неотдавнашното създаване на клон на АСУ в Крагуевац. Асоциацията също така ще насочи своите дейности извън Белград, така че идеята на основателите ѝ може да разшири своя обхват. Това би позволило на организацията да разработва проекти на национално равнище с по-голям резултат от постигнатото дотук.

Теми за обсъждане:

- Как да бъдат съчетавани анализът на нуждите на студентите с увреждания и установяването на контакти между тази маргинализирана група и обществото/общността, в която живеят.
- Сътрудничество с местните партньори и организации като алтернатива на налагането на нещата отвън.
- Привидно третиране на един въпрос, докато същевременно се работи по по-мощни и по-дълбоки проблеми, свързани с гражданството.
- Дългосрочен процес на планиране на дейностите и осъществяване на последващи действия.
- Да се работи с адекватни темпове и на съответното равнище и осъществяване на постепенен подход за постигане на по-големите цели.

Подходящ подход по въпроса на гражданството	Бийвърс артс (Beavers Arts)
"Бийвърс артс" е благотворителна организация в сферата на изкуствата, чието седалище е в Норт Стафърдшър, Англия. Тя съществува за да подкрепя, развива и обогатява индивидите, групите и общностите чрез дейности, които допринасят за демократизма в сферата на културата. С тази цел бяха осъществени проекти с различни групи хора, обитаващи редица населени места. Актуалните проекти на организацията акцентират в частност върху кандидатите за политическо убежище и бежанците, младите хора, изложени на риск от социална изолация. Затова проектите наблягат върху практически умения, които могат да бъдат предавани; проучват съответната общност и индивидуалната история; организират събития и празненства, издават книги, организират изложби и видеоматериали. Но преди всичко характерното за тях е прилагането на метода на груповата дейност, осъществяването на образователни проекти, използването на музиката, фотографията, думите, графитите, изписаните лозунги, флагове и културния обмен и др. Целта на организацията е насърчаването на толерантността, комуникацията и сътрудничеството между хората. "Да влезеш през прозореца" е международен проект за обмен, осъществен с италианския партньор Л'арвикала.	16-19 Barracks Square Barracks Road Newcastle under Lyme Staffordshire ST5 1LG England Tel: +44 (0)1782 717 326 Fax: +44 (0)1782 717 190 Email: beaversarts@aol.com Contact: Gill Gill

Историята на
Европа и на
гражданството

Съвременни
подходи по
гражданството

Бъдещи
тенденции

Нашата
концептуална
рамка

Главното в дейността на "Бийвърс артс" е тяхното разбиране за това, което означава да бъдеш гражданин: "Нашият подход към гражданството няма много допирни точки с националността или патриотизма, нито дори с усещането за европейска принадлежност. Вместо това, ние участваме в процес, който започва от индивида, от неговата ангажираност, и се стреми да я насочи към нещо достатъчно стойностно, за да предефинира личностните граници. Целта на нашата работа е добрата стара идея да бъдат създадени граждани на света. Като следваме тази цел, ние започваме отначалото, а именно - границите, които всеки от нас си създава. Вместо да разглеждаме гражданството като комплект от условия, правила или задължения, ние считаме, че е по-правилно да питаме хората как се възприемат самите себе си и какъв е характерът на отношенията им с другите около тях – включително с онези, с които нямат реален контакт. Позитивните действия, социално ангажираните идеи и активното гражданско участие до голяма степен са резултат от чувството за самоуважение, съчетано с отворен, доверчив и гъвкав подход към другите. Всеки от нас сам определя кръга на интересите си. Най-потиснатите и обезверени личности понякога изобщо не са в състояние да прокарат такива граници. За хората, които имат малко доверие в другите, тези граници могат да включват само "аз и моя партньор", "аз и моето семейство" или само "аз". Отвъд това нещата могат да бъдат двусмислени, границите – флуидни, а идентичностите – въпрос на нагаждане. Някои млади (както и възрастни) обхващат в своите граници местната общност, бандата или малката група, която може да бъде недостъпна за аутсайдера. Други избират града, региона, етническата, расовата или религиозна идентичност и накрая нацията, независимо дали е свързана с определена държава. Където и да се простира въпросната граница, хората имат ангажименти само към онези, които са в <i>рамките</i> на техните лични граници. Като минимум те третират инсайдерите по-добре, от аутсайдерите. В екстремни случаи твърде много хора желаят да се надсмееят, да отправят нападки или дори да убият онези, които са извън техните самоначертани граници или да загинат за групата, към която принадлежат. Поставяме си на първо място задачата да насърчим индивидуалната способност на хората да мислят позитивно и да действат в интерес на онези, които принадлежат към техния кръг. На второ място искаме да накараме индивидите да разширят своите хоризонти – да погледнат отвъд личността, семейството или техният кръг от приятели, да стигнат до идеята за включването на други хора в своите лични граници. Това до голяма степен е безкраен процес, тъй като в нашето ползване непрекъснато навлизат и отправят предизвикателствата си все нови и нови групи. Задачата ни е едновременно проста и амбициозна в стремежа ни да заменим "аз" с "ние", постоянно да разширяваме хипотетичната граница между "ние" и "те". На теория този стремеж се приема добре както от ислямската, така и от християнската теологии, както и от някои политически доктрини. На практика религиозна/политическата принадлежност по-скоро би създавала бариера, отколкото да доведе до нейното елиминиране. При работата си с хора с различна принадлежност и вярвания се стремим към следното: 1. да засилим индивида/личността чрез процеса на творческа самоизява и 2. (успоредно с това) да засилим вярата в другите чрез взаимодействие с конкретни хора.

Съвременните
подходи към
образованието
за европейско
гражданство

Нашият
образователен
подход към
европейското
гражданство

Сценарии за
гражданство
– примерни
проекти

Историята на Европа и на гражданството

Съвременни подходи по гражданството

Бъдещи тенденции

Нашата концептуална рамка

Съвременните подходи към образованието за европейско гражданство

Нашият образователен подход към европейското гражданство

Сценарии за гражданство – примерни проекти

Всъщност, онова което правим е прозаично – организираме шествия с барабанчици, игри, съвместни дейности, общи обяди, дискусии, разходки. Но подобни дейности не изчерпват всичко. Алхимията, който превръща простите неща на *правенето* в достойна цел за промяна на действителността, се осъществява чрез фокусиране на съзнанието – онова, което будистите може би ще нарекат грижовност (mindfulness). Така действията ни са в синхрон с онова, което наблюдаваме. Няма план, няма указания, а само отчитане на онова, което виждаме...

По-малко разговори, повече действия...

Ще разкажем за едно упражнение, което често правим. Наричаме го “навлизане в пространството”. В случая то бе направено в рамките на първата сесия на двуседмичен проект за международен обмен, който се основава на пърформанс, наречен “Да влезеш през прозореца”. Групата беше изключително разнородна във всяко едно отношение и включваше някои доста уязвими и неуверени в себе си млади хора.

Искахме да започнем с въвеждането на идеята за зрителен контакт – да сме в състояние да гледаме другите хора. Това е свързано както със засилване на увереността в себе си, така и с превръщането на индивида в изпълнител, което не е едно и също. Това е същевременно и упражнение за извличане на сила от групата, както и нещо, което правим често – да разглеждаме участниците в нашата група. Упражнението започва от обичайната демократична изходна точка – кръга. На всеки член на групата се предоставя възможността да влезе в кръга и да бъде *присъстващ* (да влезе в пространството на пърформанса), да направи пауза, да погледне всеки член от групата в очите и да каже своето име, преди да се върне на своята неутрална позиция в очертанието на кръга. По такъв начин в рамките на упражнението всеки влиза както в ролята на актьора, така и на неговата публика.

По този повод ние нарочно предоставяме на хората възможността да влязат в кръга, когато те поискат, без да следваме някакъв ред, както бихме направили при нормална ситуация. Аз например се огледах наоколо и казах: “О, не бихме могли да искаме от тях да направят това”. В този момент трябва да бъдете наясно с чувствата на групата и да настроите своите планове съобразно с тях.

Имаме няколко подобни упражнения, които използват същият принцип. Важен аспект на подобни упражнения е развитието на чувството за съпричастност. То се корени в начина, по който работим в кръга, в частност в това, как гледате другите хора – много е важно да можеш да гледаш публиката, но и да приемаш тя да те гледа.

Нито за момент не се стремим да внушим, че като съберем група хора в кръг и осъществим с тях едно толкова просто упражнение, те изведнъж ще започнат да се гледат по различен начин и с повече уважение. Същевременно вярваме, че в рамките на проект, който цели да инициира процес и да допринесе за развиването на определени умения, с всеки следващ ден се създава атмосфера на доверие и на релаксираност. По такъв начин подобно упражнение допринася за постигането на съществени промени.

Последно предупреждение – механиката на това упражнение наглед е твърде проста, но процесът на нейното реализиране показва, че се влияе от множество комплексни и постоянно променящи се фактори, които едва ли ще се повторят при друга ситуация. Работата с една и съща група в същата стая е различна всеки ден.

Теми за обсъждане:

- Въпросите на подхода
- Демократични работни практики
- Създаване на умения
- Реагиране на групата
- Прости техники – големи идеи
- Обсъждане и саморазвитие

Малта е тук (Среща на Севера и Юга)

Тя бе създадена през 2001 г. от хора, заинтересовани от участие в младежкия обмен. Това е неправителствена организация, която няма публично финансиране, но е подкрепяна от време на време от младежките дейци в местната власт. Седалището ѝ е в Хусум, Швеция. Нейната цел е да покаже на младите хора от региона потенциала на международния обмен чрез превръщането на града в международна точка за осъществяване на срещи. В момента организацията има 30 члена, които се занимават с планиране на обмен, установяване на контакти, участие в курсове и повишаване на европейското светоусещане чрез системна дейност.

Юромийт (Euromeet)

Address: Euromeet, Billsta 1308A
S-894 91 Sjölevad
Tel: +46 660 26 51 22,
+46 70 671 28 90
Fax: +46 660 26 51 22
E-mail: Euromeet@yahoo.se or
bensod@hotmail.com

Contact: Bengt Söderlind

Историята на
Европа и на
гражданството

Съвременни
подходи по
гражданството

Бъдещи
тенденции

Нашата
концептуална
рамка

Съвременните
подходи към
образованието
за европейско
гражданство

Нашият
образователен
подход към
европейското
гражданство

Сценарии за
гражданство
– примерни
проекти

Този проект, който е най-новият от трите срещи, организирани от Юромийт, събра на едно място почти 40 младежи от Швеция и Малта. Неговата цел беше намирането на разликите и общото между младите хора, които идват от крайния Север и крайния Юг на континента и повишаване информираността за богатството и значението на културното разнообразие. Темата беше "Младите хора и тяхното свободно време".

Двете групи започнаха проекта в Малта и Швеция, планирайки различни теми за дискусии като училището, младежките организации, свободното време и др. Направихме предварителна програма, с която всички се запознаха и впоследствие помагаша за развитието ѝ. След като малтийската група пристигна при нас, ние на практика прекарвахме цялото време с нейните участници. Първата вечер беше посветена на културата. Демонстрирахме типичните за нашия регион в Швеция храна, музика и др. Малтийските гости донесоха неща от своята страна. Така вечерта се превърна в межкултурно събитие, в рамките на което споделихме много неща. Това бе начин да се види, че различията между нас не са такива, каквито първоначално изглеждат. През останалата част от програмата ние съчетяхме редица дейности, провеждайки дискусии по време на посещенията на редица интересни местности в общината. Интересното бе, че поканихме хора от Малта, които живеят в шведската общност само през лятото. Малтийската група не знаеше за тях, така че докато си седяхме и се хранехме, едно момче внезапно се появи и започна да разговаря с тях на родния им език. Това бе един начин да покажем, че Европа може да се окаже по-малка отколкото си мислим.

По този начин научавате много за чуждата държава, но още повече и за собственото си общество. Подготовката и насочващата дискусия помагат това да се развие и да се научи повече неща за Европа и за нейните организации.

Резултати

На първо място нашата група се запозна с много нови неща и погледна на редица местности в нашия регион с нови очи. Започват да ценят повече онова, което имат, но вече сте свикнали с него. Двете групи откриха, че на практика няма разлики между шведските и малтийските младежи, че те са еднакви в своите интереси. Следващата стъпка бе, че те започнаха да изразяват желание за срещи с хора от други държави. Голяма част от участниците доста "израснаха" по време на този обмен. Те се сблъскаха с нещо ново и неизвестно, но скоро се убедиха, че можеш да направиш повече, ако вярваш в себе си. Бяха създадени много трайни дружески отношения.

Работя като младежки ръководител от 1978 г. Тази дейност включва подпомагането на младежи и вярва в себе си. Задачата е да ги насочваш, да откриваш начини за подпомагането им с оглед засилване на тяхното самоуважение. Трябва да ви кажа, че през всички тези години не съм виждал по-добро средство за това от межкултурното обучение и обмен.

Въпреки че основната цел на проекта беше развиване на европейското гражданство и межкултурните контакти, организаторът стигна до извода, че е постигнато много повече в рамките на индивидуалното развитие на участниците. По-долу следва неговият анализ.

В групите на "Юромийт" винаги има младежи с различни умения и способности. Някои са добри в писането, други са с ораторски заложби, трети се изявяват при планирането или при намирането на добри решения и т.н. Така например, дори ако не сте "добре с английския", има много други начини да допринесете с нещо за групата и да работите в нейните рамки. Тази е и нашата цел.

Когато започваме нов обмен, нова среща, ние събираме цялата група (или понякога в началото по-малка група, чиято задача е да планира дейностите), като по-този начин участниците се чувстват ангажирани от самото начало. Пред очите им се развива целият процес – от планирането и вземането на решенията (както и съпътстващите го дискусии), чак до реалния обмен/срещата, разговорите за бъдещото сътрудничество и оценката на извършеното.

T-Kit
on
European Citizenship

Историята на Европа и на гражданството

Съвременни подходи по гражданството

Бъдещи тенденции

Нашата концептуална рамка

Съвременните подходи към образованието за европейско гражданство

Нашият образователен подход към европейското гражданство

Сценарии за гражданство – примерни проекти

Сред участниците имаше младежи, които първоначално изглеждаха много колебливи и бяха с наведени глави. Но след края на проекта можеше да се види как те в буквалния смисъл бяха вдигнали глави, сякаш искаха да кажат: "Аз направих това."

За постигането на този резултат са важни всички от изброените по-долу фактори: да бъдеш част от и да имаш мисия в групата, да притежаваш чувство за целеустременост; да чувстваш, че принадлежиш към нея и че си й полезен, да бъдеш подкрепян да направиш нещо ново и може би малко уплашен, а след това да видиш, че действително можеш!

Преди нашата среща с Малта, имах идея, която беше окачествена от групата като лудост – да организираме курс по английски. Останалите ми казаха, че английският език е бил най-слабият им предмет в училище. Тогава им казах: "трябва да говорите и да се изразявате разбираемо, а не да си мислите за правописа и за граматиката". Действително бяхме уплашени да отидем в страна, в която един от говоримите езици е английският. Но когато пристигнахме и чухме как говорят малтийците, младежите станаха по-сигурни в себе си. На едно от момчетата толкова му хареса, че след няколко дни наистина проговори английски, дори седна в кафенета, за да си говори с местните хора. След това видяхме как той "порасна", върна се и дори завърши училище. Интересно бе да се чуе и какво стана и с онези от групата, които отказваха да говорят помежду си на английски у дома – в Малта те започнаха да говорят все повече и повече.

Друго постижение бе, че след нашия обмен и общата ни работа ние решихме да се срещнем с други младежи и да им разкажем за опита, който придобихме, и за възможностите от младежкия обмен. Тогава участниците научиха други хора да говорят пред публика – нещо, което преди това ги притесняваше. Сега виждам, че в резултат от това те са станали по-уверени. Те също така са по-заинтересовани да поемат отговорност, така че мнозина от тях работят на доброволни начала в нашия младежки център. При тези положителни резултати те сега говорят с одобрение за този тип образователни упражнения, с което заинтригуват все повече млади хора.

Теми за обсъждане:

- Активно участие
- Вземане на решения и ангажиране в рамките на определен процес
- Какво придава на проект по европейско гражданство межкултурно измерение
- Търсене на силните качества у хората
- Намиране на начин всеки да допринесе за проекта и да получи оценка за участието си
- Предизвикателства и по-високи изисквания към хората (но без да се прекалява)
- Да се гради върху успеха

Интегриране на малцинствени групи чрез младежко участие в развитието на гражданското общество

Агенцията за местна демокрация (АМД) е международна неправителствена организация, която има за цел оказването на подкрепа на местните власти и гражданите в регионите, засегнати от войната, насърчаването на местната демокрация чрез създаване на мрежи и споделяне на информация; реабилитиране на публичните услуги; насърчаване на икономическата активност, младежко участие, равенство на половете, свобода на информацията и изразяването. В бивша Югославия има 10 асоциирани клонове на АМД, които се стремят да изградят плуралистично, мултикултурно общество.

Ключово важният проект в хърватската област Сисак-Мославина акцентира върху развитието на гражданското общество чрез интегрирането на малцинствени групи и младежко участие.

Агенция за местна демокрация (Local Democracy Agency Sisak)

S.i A.Radi_a 2a
44000 Sisak
Tel: +385 44 521 227
Fax: +385 44 521 231
Email: ldesk-si@sk.tel.hr
<http://www.lda-sisak.hr>
<http://www.ldaonline.org>

Contact: Tatjana Puškarić

Историята на
Европа и на
гражданството

Съвременни
подходи по
гражданството

Бъдещи
тенденции

Нашата
концептуална
рамка

Съвременните
подходи към
образованието
за европейско
гражданство

Нашият
образователен
подход към
европейското
гражданство

Сценарии за
гражданство
– примерни
проекти

Проектът започна през 1998 г. със задачата да бъде създадена мрежа за взаимно разбирателство, комуникация и изграждане на доверие между млади хора, принадлежащи към различни етнически малцинства от пет града, които са били засегнати от войната само няколко години преди това. Проектът предвиждаше всичко това да бъде осъществено в рамките на една година, като на практика се започне от нулата. Създадени бяха пет младежки групи (по една за всеки район), като всяка от тях отразяваше разнообразието от етнически социални групи. Тези групи бяха свързани чрез Младежкия пункт в Сисак, но работеха независимо една от друга. Дейностите включваха съвместно публикуване на списание, обучение, летни лагери, културни събития и международно партньорство.

Предвид на местните условия, първоначално организаторите смятаха за научна фантастика възможността да бъдат реализирани поставените цели. Дори стартирането на проекта само по себе си беше сериозно предизвикателство...

Искахме да съберем млади хора от различни етнически общности от пет малки града (които до преди няколко години бяха във война) и с тяхна помощ да бъде създадена мрежа за по-добро взаимно разбирателство, комуникация и изграждане на доверие. Поискахме от тях да направят това, тъй като действително бяхме убедени, че младите хора могат да изградят толкова нужният нов мост между разделените общности.

Когато проектът започна, всичко това изглеждаше като нереален филм. След множество официални представяния и още повече преговори с официални лица ние най-после получихме достъп до групата, която желаехме да сформираме. Събрахме млади хора от училищата и започнахме с група, която нямаше опит в предишна младежка дейност (тъй като по онова време по тези места не съществуваше подобна възможност за това) и без практически умения. По тази причина нашите първи стъпки бяха организирането на работни срещи, обучение и много контакти, телефонни обаждания, разговори през деня и нощта... пътуване и разходки. След два месеца ние създадохме нашата система за сътрудничество и комуникация. Всяка местна младежка група делегира свой представител, който поема ролята на лидер. По този начин контактите между нас станаха по-ефективни и по-евтини, тъй като вместо да разговаряме с 20 души от един град, вече можехме да се обадим на един от тях. По такъв начин нашата група, след като напълно изясни своята роля и мисия, започна да организира работни срещи, дебати, общи действия, летни лагери, обучителни курсове, изложби, концерти... Не беше лесно да се следва потокът от идеи, но никой от тях не искаше да се откаже от което и да било предложение. С оглед постигането на по-широка аудитория отворихме малка инфо-точка, където младите хора получиха възможността да използват свободно интернет, да четат нова "европейска" литература, европейски вестници и най-вече да бъдат информирани за всяка от нашите дейности или за онези, които са организирани и осъществявани от техните връстници в други европейски държави. На този етап се появи и бюлетинът, който бе един от големите успехи на този проект. Като израз на общия дух и мислене, бюлетинът "Точкица" (Малка точка) скоро се превърна в инструмент за комуникация, свобода на изразяването, обмен на идеи, както и за популяризиране на целия проект.

Колкото повече работехме, толкова повече работа свършваха младежките групи, и по този начин за нас – възрастните, оставаха по-малко задължения! Действително се превърнахме в екип, в който всеки уважаваше идеите на другите (което не означава, че през цялото време сме били напълно съгласни един с друг, а че действително имаше взаимно уважение и доверие между нас).

Историята на Европа и на гражданството

Съвременни подходи по гражданството

Бъдещи тенденции

Нашата концептуална рамка

Съвременните подходи към образованието за европейско гражданство

Нашият образователен подход към европейското гражданство

Сценарии за гражданство – примерни проекти

Как се случи това

Първите стъпки в ранния етап бяха предприети с цел да се доближим до нашите "цели" и да установим добър контакт и доверие. Не искахме да започваме със сложните теми (като етническа толерантност, права на малцинствата, изграждане на доверие между общностите) макар че искахме да стигнем до тях на един следващ етап. Онова което действително желяхем, бе да се докоснем до тях по един по-деликатен начин като покажем как тези сложни теми, въпроси и техните алтернативи функционират на практика. Вместо веднага да поставим нашите високи цели, първо започнахме с въпросник, който обхваща всички възможни области на младежките интереси и нужди. От него стана ясно, че младежите, независимо от социалния си или етнически произход, показват интерес към едни и същи неща (това не ни изненада, но беше много добър аргумент за по-нататъшни действия). Независимо от всички измислени различия между тях, всички те искаха да получат информация за секса, използването и злоупотребата с дрога, за музиката и развлеченията. Ние им показахме, колко си приличаме. Организирахме едни и същи дейности за всички – дейности, в които те самите искаха да участват. Това стимулира тяхното любопитство и допринесе за развитието на чувство за общност. За разлика от онова, което възрастните често са им казвали, за пръв път младежите започнаха да си дават сметка, че съвсем не са толкова различни. Почти всеки ден беше публикувано нещо, което допълваше въпросите, които обсъждахме. С подкрепата на медиите успяхме да създадем "невидимо" пространство дори преди нашите групи да се срещнат на практика.

На този етап кметовете също си дадоха сметка за сериозността на нашата работа и ни предоставиха помещения за нашата дейност. Това на практика беше нещо ново. За да им върнем тази голяма услуга се постаряхме да дадем най-доброто от нас и да намерим спонсори, които ни подариха компютри. С помощта на този важен инструмент нашите "изолирани" групи можеха да подготвят собствени материали, постери и листовки, разпространявани сред нашите връстници. На този етап за нас като организатори остана единствено задачата за решаването на технически въпроси от типа на снабдяването с хартия и лепило. Всичко останало беше свършено от младежите. Не бих казал, че всички от тях участваха в еднаква степен в дейностите – някои бяха мързеливи, други много мълчаливи, имаше тежки характери, проявяващи инат. По тази причина беше много важно не да променяме тяхната индивидуалност или идентичност, тъй като досега те са били принудени да се променят толкова пъти в резултат на войната и нейните последствия. Младежите често ми казваха, колко пъти са били предавани. По тази причина бях изключително внимателен с тях.

Четири години по-късно и след усилена работа настъпиха редица промени. В областта вече има утвърдени младежки лидери, които ръководят дейности и курсове и работят с други връстници във всекидневната борба за изграждането на по-добро и по-толерантно общество.

Теми за обсъждане:

- Акцентиране върху групата в процеса на организиране на социални дейности
- Запознаване със социалното обкръжение
- Време и търпение
- Постепенно възлагане на отговорности
- Следване на интересите на участниците
- Разнообразие на подходите
- Решаване на въпроси на всякакво равнище, благодарение на кметовете и участниците
- Важността на общия проект
- "Провокиране на тяхното любопитство"

Насърчаване на реални младежки инициативи от локално до европейско равнище

“Люсиол” е организация с нестопанска цел, която работи под чадъра на Манифест АРА в Бретан, Франция. Работата на тази организация е насочена към предоставяне на всички индивиди, и в частност на младите хора, на шанса да играят активна роля в собствения си живот и в този на тяхното обкръжение.

“Люсиол” се стреми да постига тези цели чрез следните дейности:

- осъществяване на проекти и подкрепа на местни дейци, свързани с младежта и младежките дейци, чрез оказване на подкрепа под формата на съвети и обучение за осъществяване на дейности;
- участие в изследвания и прояви в рамките на неформалното образование и межкултурното обучение.

Люсиол-Манифест АРА

Luciole – Manifeste ARA
local network
Le Bois Grignon
56220 Malansac
France
Tel: +33 297 43 41 32
Email: luciole.ara@magos.com or:
michtolacarvane@yahoo.fr
www.chez.com/manifesteara/luciole

Contact: Denis Morel

Тази младежка инициатива, която започна през 1999 г., успя да привлече група от ентузиастични млади хора, които искаха да развият идеи за проекти и да ги проследяват до тяхната реализация – отначало само на местно равнище, а след това и в цяла Европа. Проектът “Мишто ла Караван” сега работи с партньори във Франция, Чехия, Словакия, Румъния, Италия и Португалия. Неговата цел е да допринесе за активното ангажиране на индивидите със социалния живот на техните местни общности.

Проектът започна с четирима младежи на възраст 19-21 години, които осъществиха връзката с мрежата Манифест АРА. Въпреки че на този етап те не можеха да формулират конкретни идеи, тяхната нужда да участват в дейности, да предприемат нещо и в известен смисъл “да изградят собственото си гнездо” беше очевидна. Започнах да работя с тях, за да им помогна да формулират идеите си. В началото на този процес изучавахме собствените им идеи за себе си и започнахме да опознаваме своите знания и умения. Втората стъпка беше да ги накарам да разберат как биха могли да ги използват.

Така се роди проектът “Мишто ла Караван”. През лятото на 2000 г. групата отиде в Бретан, където установи контакти с местните хора, като използваше уличното изкуство и образователни дейности. Целта беше да се играе, да се прави нещо заедно с другите.

Тази дейност беше предшествана от неколкомесечно усилено планиране – посещения на различни места с оглед свързването на местни инициативи с проекта и обучение относно методите на работа, ръководство и мениджмънт на проекта и социалните отношения.

Желанието да продължим стана още по-силно и през 2001 г. решихме да приложим своите ценности в поширок контекст на Европа. Аз продължавах да работя с тях. След пет месеца и доста усилия за подготовка на темите и набиране на средства на всички равнища (от местните органи до европейските институции) те получиха подкрепата, от която се нуждаеха, за да започнат. Дотогава дейностите им включваха срещи с партньори от различни страни за подготовка на местно равнище преди пристигането на “Мишто ла Караван”. Това бе от основно значение за постигането на задачата тяхното присъствие да не бъде само шоу, а своеобразна платформа на инициативите. “Мишто” е само предтекст за развиване на социални връзки на местно равнище и за насърчаване на самоорганизацията на местните общности. Обиколката започна именно през това лято.

Дейността на Люсиол се вписва в убеждението, че обучаемите трябва да бъдат активни участници и техният опит в учебния процес да бъде тясно свързан със ситуацията в която работят. По-нататък Денис описва какво го е накарало да работи с тази група младежи и в какво се е състояла неговата дейност.

Както вече изтъкнах, това не беше “класическо образование” за европейско гражданство, а по-скоро обучение за дейности. Този проект е пример за начина, по който работим – пряко да обучаваме хората в тяхната среда, като използваме идеите на тези, които участват в процеса. Следователно, основната ни цел е да допринасяме за социалната полза на индивидите, в частност на младежите, да работим за активното им участие в тяхната околна среда (като имаме предвид, че те се откъждестват от тяхното село, регион, страна, Европа, света).

По тази причина, когато започнах да работя с групата, нейните участници планираха да развият своите дейности на местно равнище и първоначално това да бъде експеримент, но с оглед на възможна бъдеща европейска перспектива.

Историята на
Европа и на
гражданството

Съвременни
подходи по
гражданството

Бъдещи
тенденции

Нашата
концептуална
рамка

Съвременните
подходи към
образованието
за европейско
гражданство

Нашият
образователен
подход към
европейското
гражданство

Сценарии за
гражданство
– примерни
проекти

T-Kit
on
European Citizenship

Историята на Европа и на гражданството

Съвременни подходи по гражданството

Бъдещи тенденции

Нашата концептуална рамка

Съвременните подходи към образованието за европейско гражданство

Нашият образователен подход към европейското гражданство

Сценарии за гражданство – примерни проекти

Като използвахме този подход за обучение и предприемане на дейности, ние разработихме въпросите на управлението на проекти, административните умения, межкултурно обучение и развихме уменията и социалните нагласи на участниците. Това включваше и работа от неформално естество, както с индивидите, така и с групата като цяло.

Първоначално те започнаха да развиват проекта си на местно равнище. Това отговаряше на желанието ни да се предоставят възможности на младите хора, като се стимулират за активно участие в живота на своята общност и да разпространяват, защитават и аргументират своите собствени разбирания – как виждат социалните отношения между хората, какви са целите им в живота и др. Това напълно отговаря на задачите на гражданското обучение!

Можете да организирате абстрактно обучение за младежи, работещи по тази тема, но то ще бъде до голяма степен изкуствено, ако не бъде свързано с действителността, в която работят тези млади хора. И когато се запознаете с тази действителност, вие ще можете да влезете в нови измерения на времето. Не може да се говори за едноседмично обучение, тъй като ще трябва да се работи по множество различни аспекти, за да изгради доверие с оглед на предстоящото обучение. Накрая е по-добре да оставите участниците сами да вършат всичко. Подобна работа изисква постоянни контакти в продължение на месеци.

Едно е сигурно: не можем да говорим за гражданска принадлежност на младите хора, ако единственото, което правим, е да ги включим в проект за младежки дейци или обучаващи. Това означава, че се нуждаем от време и търпение. Положителното е, че докато обучавате млади доброволци, вие помагате и на други хора – местните социални актьори, които са в контакт с тях, други доброволци и членове на тези организации. Този подход на обучение ориентиран към действието се докосва до толкова много хора!

Резултати

Смятам, че ако дадете на хората шанс да изпробват този тип работа, ако постигнете както нещо за тях и техните общности, така и за тяхната собствена инициатива, те ще искат това да се повтаря отново и отново. Именно това се случи през 2000 г. с Мишто. Сега (лялото на 2002 г.) във Франция вече има петдесет младежи (от 18 до 30 години), които са участвали в течение на редица месеци в този процес и които в скоро време ще последват Караваната.

Теми за обсъждане:

- Създаване на двупосочна личностна практика
- Съчетаване на процеса с поставените образователни цели
- Да се работи с участниците, а не да им се налага нещо
- Естествен напредък – гъвкавост
- Предоставяне на достатъчно време за постигане на напредък
- Дългият път се състои от множество малки стъпки

Интегрирана Европа? Младежката перспектива

ОБЕУС е европейска платформа за национални средношколски организации. Създадена е през 1975 г. в Дъблин и в момента има 24 членове от 20 страни, както и организации, с които поддържа контакти и които имат статут на наблюдатели, в над десет държави. ОБЕУС представлява средношколците и организира семинари за своите членове за обмяна на опит и развиване на общи политики за училищното образование на европейско равнище.

Този проект бе осъществен с помощта на две партньорски организации:

Германската фондация "Фридрих Еберт" и Федералната организация на средношколците (Bundeschülerinnenvertretung BSV).

OBESSU (Организационно бюро на европейските ученически съюзи)

OBESSU (Organizing Bureau of European School Student Unions)
Westermarck 2 5th floor
1016 DK Amsterdam
The Netherlands
Tel +31.20.6234713
Fax +31.20.6255814
obessu@obessu.org
www.obessu.org

Contact: Sinziana Radu

Историята на
Европа и на
гражданството

Съвременни
подходи по
гражданството

Бъдещи
тенденции

Нашата
концептуална
рамка

Съвременните
подходи към
образованието
за европейско
гражданство

Нашият
образователен
подход към
европейското
гражданство

Сценарии за
гражданство
– примерни
проекти

Едноседмичен семинар за миграцията и училището, състоял се в Берлин през юли 2001 г.

В проявата взеха участие 30 души на възраст между 16 и 24 години. За нас бе важно да имаме представители както от страните-членки на ЕС, така на младите хора от останалите европейски държави. Дискусиите бяха фокусирани върху миграцията, като целта бе да се сравни ситуацията в Европейския съюз, с тази в страните, които не членуват в него. Освен това важно беше всички участници да имат опит от участие в средношколски организации.

Целта на този международен семинар бе да се види какви понастоящем са тенденциите, свързани с емиграцията в Европа, как това явление се отразява върху средношколското образование и върху образователния процес. Обсъдихме европейската интеграция като процес; дали тя е нещо, което ние като средношколци бихме искали да се случва и ако е така, как би следвало да изглежда. Нашата цел бе да открием каква е ролята на средношколците и техните организации в рамките на този интеграционен процес. Стремехът ни бе да видим какво се крие зад изрази като "европейска идея", "европейска култура" и "крепостта Европа" и какво те означават за нас. Поставихме си въпроса какво имаме предвид, когато казваме "европейска култура" или "европейска идентичност". Това географски термин ли е? Или пък историческа идея? Откъде произлиза? Как можем да идентифицираме кое е общото между нас? Как Европа е свързана с младежите?

След това разгледахме въпроса как миграцията въздейства върху Берлин (където бе проведено събитието) и върху феномени като расизма и ксенофобията, които често се свързват с миграцията, както в училищата така и в политиката. За нас миграцията е свързана с гражданството, тъй като в качеството си на имигранти, хората често нямат същите права, каквито имат гражданите на съответната държава. Същевременно, те са длъжни да се подчиняват на същите закони, да плащат същите такси и да се адаптират по някакъв начин към тази страна. Но миграцията не само променя живота на имигрантите – тя може да повлияе и на онези, които са техни бъдещи съученици и които имат шанса също да се учат от връстници с различен произход.

Използвахме методи на участие от типа на пленарни дебати, работни групи, театрализиращи семинари, дискусии с участието на експерти, както и обмяна на опит между участниците, които докладваха за работата, която извършват в своите държави. Експертите бяха избрани не само в зависимост от техният професионален опит, но и заради начина, по който ангажират участниците. Работните групи бяха различни за всяка от секциите на програмата и винаги бяха ръководени от един от самите тях, който докладваше за дейността им. При някои от работните групи екипът не беше подготвил предварително определена тема, така че те изказваха резултатите от първите дискусии и сами избираха темата, която биха искали да обсъждат.

Акцентът в работата на ОБЕУС е върху насърчаването на активно участие и развиването на практиките на европейското гражданство

Цялостната дейност на ОБЕУС е насочена към стимулиране средношколците да бъдат активни европейски граждани. На всеки семинар ние подчертаваме специалното значение на европейското сътрудничество по този въпрос. Обясняваме кои са европейските институции и най-релевантните документи на Европейската комисия и на Съвета на Европа. Във всекидневната си работа се стремим да окажем влияние върху тези институции и да дадем на средношколците на европейско равнище възможност за изразяване.

Почти цялата ни дейност е подчинена на идеята, че чрез активно участие в училището можете да се превърнете в активен гражданин. Нашето желание е учениците да бъдат готови за социална дейност и се надяваме да успеем да гистимулираме достатъчно в тази насока. Активното участие се изразява не само в обогатяване опита на учениците

Историята на Европа и на гражданството

Съвременни подходи по гражданството

Бъдещи тенденции

Нашата концептуална рамка

Съвременните подходи към образованието за европейско гражданство

Нашият образователен подход към европейското гражданство

Сценарии за гражданство – примерни проекти

от участието в съставяне на програма за някоя конференция и в усилията за подобряване на процеса на обучение на индивида, но е и част от идеята за активно участие на гражданина в обществото. Част от тази методология е усещането на участниците, че техният принос е желан, полезен и необходим. Една от основните идеи е че, тази дейност зависи по-скоро от методите, а не толкова от съдържанието, така че за проект, който третира тази тема, е от ключово значение да бъдат избрани методи, които насърчават участието.

Разбира се гражданството означава не само да бъдат познавани европейските институции и процеса на вземане на решения от тях. Обратното – за нас демокрацията в училищата е от ключово значение за развитието на демократичното гражданство. Демокрацията не може да бъде преподавана на теория: тя трябва да бъде упражнявана от най-ранна възраст. Тъй като младите хора нямат правото да гласуват в реални (национални, регионални или местни) избори, те имат нуждата от познание за техните права в училището. Обикновено то е първата държавна институция, с която те се запознават в своя живот и ако разбират че именно тук техният принос е желан и че участието им е добре дошло, по-нататък те ще продължат да се ангажират в обществения живот. Следователно ОБЕУС помага за изграждането на средношколски структури там, където те още не съществуват и поддържа техните членове в борбата им за правата на средношколците и за демокрация в училището.

Що се отнася до европейското гражданство, ОБЕУС и неговите членове настояват всеки средношколец да получи възможност да посети чужбина (за кратко време или за по-дълъг период) най-малкото веднъж по време на обучението му. Чрез обмяна и обучението по чужди езици могат да бъдат създадени връзки на принадлежност към и идентичност с Европа. Ние искаме Европа да бъде основна част от всички предмети, свързани с обществото, историята, философията и т.н. По тази причина се стремим в дейността ни с организациите, които членуват в нашето бюро, и с техните членове да покажем, че Европа е нещо повече от европейски институции, обща валута в рамките на страните-членки на ЕС и общ пазар в ЕС. Европа обхваща множество аспекти от живота ни и играе важна роля за нашето бъдеще.

Теми за обсъждане:

- Демокрацията не може да бъде преподавана, тя трябва да бъде възприемана и практикувана
- Какъв тип образователна среда е необходим за да се “научи демокрацията”
- Как да избираме участниците, какви фактори да проучим
- Да се работи във вече съществуващите структури
- Да се съчетава познанието и разбирането с действието и развитието на идеите и мненията

Лятно футболно училище

Футболните училища отворени за всички (ФУОВ) започнаха своята дейност в бившата югославска република Македония през 2000 г. с подкрепата на Датската футболна асоциация. Целта на футболните училища е да използват удоволствието от участието в спорта като средство за преодоляването на етнически и социални бариери и да допринасят за по-добро и по-демократично разбирателство в обществото. След своето основаване през 1998 г. в Босна и Херцеговина, организацията обхвана и Македония, Сърбия, Черна гора и Косово. ФУОВ работи на няколко равнища – с деца, млади хора, преподаватели и младежки дейци и организира различни дейности. Досега над 40 000 души са участвали в дейностите и тренировките на ФУОВ.

Футболни училища отворени за всички (Open Fun Football Schools)

Open Fun Football Schools

<http://www.openfunfootballschoools.org.mk/>

http://www.play-the-game.org/speeches/culture/football_schools.html

<http://www.uefa.com/uefa/News/Kind=524288/newsId=11058.html>

Историята на
Европа и на
гражданството

Съвременни
подходи по
гражданството

Бъдещи
тенденции

Летните футболни училища са важен аспект от дейността на организацията. Същевременно те са само елемент от по-цялостна програма, която е насочена към преодоляване на конкретни обществени напрежения, породили се от следвоенните междуетнически отношения в региона. По-долу организаторите им излагат своята стратегия, ориентирана към подобряване на местната ситуация.

Условията, при които ФУОВ организират своите дейности, често не са благоприятни за сътрудничество. Оказва се, че малко са училищата и образователните институции, които предлагат подход за преодоляване на междуетническите бариери. Също така множество институции – от политическите партии до спортните клубове, са разделени по етнически признак. Много младежи от региона са израснали без да познават хората, които са им съседи – ситуация, която би предизвикала много проблеми в бъдеще, ако не бъдат създадени предпоставки за преодоляване на тези етнически разделения.

Отправянето на предизвикателства към бариерите и препятствията в тази насока е от основно значение за работата на ФУОВ. Цялата ни програма е насочена към следното:

- Организацията да бъде инструмент за събиране на учители, лидери, обучаващи, треньори и деца от различни етнически и социални среди, за да играят заедно и по този начин да прехвърлят мост над сегашните разделения и да насърчат социалната кохезия.
- Като проект, насърчаващ демократичните педагогически принципи, предлагаме на децата възможност за сътрудничество, взаимно разбирателство и основните принципи на спорта за всички.
- Същевременно формираме полезни умения у стотици квалифицирани учители от първоначалните училища и треньори от футболните клубове, които участват в нашия проект.

През сезона на 2001 г. дейностите на ФУОВ бяха осъществявани в съответствие с регионална стратегия, насочена към улесняване както на трансграничното сътрудничество (между нациите), така и на междуетническото (между обществените групи, които често имат антагонистични отношения едни с други в рамките на една държава). По тази причина беше важно и десетте семинара за инструктори, лидери и треньори да включват и по равен брой участници от Босна и Херцеговина, Македония, Сърбия и Черна гора, като самите срещи бяха проведени във всяка една от тези държави. По същия начин, през 2001 г. всяко едно от 45-те обхванати от проекта училища, бе приобщено в съответствие с нашата практика на поборатимените градове, където футболните клубове, лидерите и треньорите от най-малко две общини с различни етнически групи (между които има тенденция към антагонистични отношения) да организират съвместно едно футболно училище.

В този контекст считаме за важно да отбележим, че успяхме да организираме четири регионални семинара за инструктори, ръководители и треньори в Македония, където участваха представители от всички споменати по-горе държави, както и от 14 футболни училища и това в условията на следвоенна криза. Всички училища бяха организирани в съответствие с нашите социални и многоетнически принципи, въпреки че невини беше лесно да се набере достатъчен брой македонски и албански деца за тези дейности. Нашата практика на поборатимените градове беше идеално адаптирана в условията на Босна и Херцеговина и Черна гора.

Нашата
концептуална
рамка

Съвременните
подходи към
образованието
за европейско
гражданство

Нашият
образователен
подход към
европейското
гражданство

Сценарии за
гражданство
– примерни
проекти

T-Kit
on
European Citizenship

**Историята на
Европа и на
гражданството**

**Съвременни
подходи по
гражданството**

**Бъдещи
тенденции**

**Нашата
концептуална
рамка**

**Съвременните
подходи към
образованието
за европейско
гражданство**

**Нашият
образователен
подход към
европейското
гражданство**

**Сценарии за
гражданство
– примерни
проекти**

Летните футболни училища продължават една седмица и включват деца на възраст от 8 до 14 г. Привличането на деца, независимо от тяхната етническа принадлежност, социална среда или способности, и акцентът върху забавлението целят преодоляването на обществените различия.

Децата играят в един отбор, независимо от техният пол, талант или някакви други различия. Ключовата идея е, че участието трябва да бъде удоволствие за всички. Игрите и упражненията са направени с оглед на това да позволят на децата да постигнат успех. В продължение на цяла седмица участниците живеят с футбола. Същевременно трябва да отбележим, че тук не става дума за развиване и откриване на талантиливи играчи. Целта е натрупването на взаимнообогастващ опит. Използвайки игрите с топка футболните училища се стремят да накарат децата да преодолеят както физически, така и психологически, множеството фронтови линии, които още разделят страната им.

Посредством подобни спортни дейности е постигната и целта да бъдат събрани на едно място деца от различни групи от населението, отношенията между които са антагонистични, и да се работи с тях за създаването на пространство, в което те да могат да се срещат, да дискутират и споделят своето задоволство. Идеята е, че подобна дейност ще стимулира процесите на изграждане на доверие и интеграция на бежанците и малцинствата.

Теми за обсъждане:

- Как да бъдат създадени групи от хора, които обикновено дори не говорят помежду си
- Как възнамерявате да преодолеете бариерите между тях
- Едновременна работа на няколко нива
- Избор на участниците
- Създаване на общностен дух там, където преобладават различията
- Използване на забавленията като сериозно средство за обучение
- Емоционално справяне с проблемите
- Как да бъде създадена атмосфера на равенство и липса на състезателност

Философски проучвания

Центърът осъществява практически и академични проучвания на знанието и човешките контакти; отношенията между хората и предметите. В организацията влизат група академични изследователски интереси, които отговарят на насоката на различните университетски факултети. Освен активната изследователска програма, Центърът е средище на програмите за бакалавърска и магистърска степени и докторати по философски изследвания в областта на знанието и човешките интереси. Чрез иновационно преподаване и обучение, основаващо се на проекти, студентите са насърчени да вземат активно участие и да се опитват да дават свои обяснения за света около тях – обществото, неговите социално-икономически основи, институции и структури.

Център за науките за знанието и обществото (ЦНЗО)

The Centre for Knowledge
Science and Society
University of Newcastle
Herschel Building
Newcastle upon Tyne
NE1 7RU
England
Tel: +44 191 222 7302
Fax: +44 191 222 7361
<http://www.phil.ncl.ac.uk/>
Contact: Professor Milan Jaros

Историята на
Европа и на
гражданството

Съвременни
подходи по
гражданството

Бъдещи
тенденции

Студентката Хана Пъркин използва свой проект, над който е работила през цялата учебна година, за да сравни понятията за истина и знание и връзката им с времето. Тя прилага своите концептуални разбирания в сферата на образованието, задавайки въпроси като: "Как може един учител да представи истината?"; "Как младите хора могат да бъдат научени да мислят?" и "Как въобще образоване хората". Учебният процес на Хана и неговите резултати илюстрират характера на гражданското образование, възплатено в преподаването и изследванията на ЦНЗО.

Нашата
концептуална
рамка

В процеса на работата по своя проект Хана разви както собствено мнение, така и свой начин на мислене. Тук тя споделя как структурата на курсовете и процесът на обучение са ѝ помогнали в това отношение.

"Когато бях в училище не си задавах много въпроси. Този курс промени това. Сега аз мога да погледна текстовете по-задълбочено и да видя неща, за които преди не съм си и помисляла. Курсът е много полезен по отношение на помощта, която оказва за откриване на своето призвание. Вероятно това е един от най-либералните курсове. Можете да правите каквото искате и да навлезете в неща, които ви интересуват. След като сте се заели с такава ангажираща дейност, трябва да направите нещо, което действително ви интересува. Именното това ме накара да осъзная, че наистина бих искала да преподавам. Курсът ви предоставя свободата да бъдете онова, което бихте искали да сте. Има хора, за които това е трудно, но всеки би могъл да се възползва от тази свобода. Дискусиите "лице в лице" за моята дейност действително ме окриляха и съм много доволна, че моят ръководител бе в състояние да избере онова, което би ме заинтересувало и да ми помогне да се концентрирам. В началото нещата изглеждаха доста обезкуражаващо, но смятам че проектът ми ме подготви за това.

След като проучих толкова много идеи и съображения, аз съм много по-концентрирана. Освен това аз трябва да бъда една най-организираните личности. Трябва да се занимавам с големи проекти и да държа сметка за крайния срок. От друга страна, много от приятелите ми забелязват, че съм придобила доста рационален подход и че съм в състояние да видя другата страна на нещата и да разсъждавам логично. За това допринесе и курсът, който преминах. Смятам, че това са все добри качества, които ще ми помогнат в преподавателската дейност. В проекта си исках да изследвам следните основни въпроси: възможно ли е да има вечно знание и следователно как един преподавател може да представи истината (когато в бъдеще тя няма да бъде възприемана като истина). За отговор на тези въпроси аз използвах концепции, взети от съвременни мислители като Мишел Фуко, свързани с промяната на знанието с течение на времето. Това ме накара да си задам въпроси от типа: "Защо образоване хората – дали за да бъдат автономни и да вършат оригинални неща или за да можем по-лесно да осъществяваме социален контрол?".

В известен смисъл съм песимистка. Но смятам, че ако си поставям подобни въпроси това ще ми помогне да се превърна в съвременен преподавател. Децата трябва да знаят как да задават въпроси и да мислят критично".

Съвременните
подходи към
образованието
за европейско
гражданство

Нашият
образователен
подход към
европейското
гражданство

Сценарии за
гражданство
– примерни
проекти

T-Kit
on
European Citizenship

**Историята на
Европа и на
гражданството**

**Съвременни
подходи по
гражданството**

**Бъдещи
тенденции**

**Нашата
концептуална
рамка**

**Съвременните
подходи към
образованието
за европейско
гражданство**

**Нашият
образователен
подход към
европейското
гражданство**

**Сценарии за
гражданство
– примерни
проекти**

Програмата за научни степени по философски изследвания съдържа методи за насърчаване на активното участие с оглед студентите да поемат отговорност за самите себе си и за процеса на обучението си и да развиват нови умения за активно гражданство.

Нашата научна програма по философски изследвания е насочена преди всичко към отговора на въпроса как да мислим – как да превръщаме огромното количество информация, с която се сблъскваме във всекидневия си живот, в селективен порядък и как да създаваме рационална основа за собствената си идентичност. Това може да бъде осъществено чрез изследване на най-забележителните постижения на човешкия разсъдък. Подобно знание не са изучава изолирано в рамките на научните дисциплини, а в рамките на културната практика. Този подход, съчетан с добре развитите проектни компоненти, цели развиването на способността на студентите да отделят знанието от мнението в реалните житейски ситуации, както и да развиват способността си да общуват с другите.

В рамките на тригодишното си следване студентите постепенно получават по-голяма свобода и отговорност. По време на последната си година те работят по широкомащабен проект, който им позволява да интегрират своите концептуални схващания с онова, в което вярват и реалните житейски ситуации или контекст. Това е ключова способност, необходима за активното гражданство. Активният характер на процеса на обучение се основава на индивидуалните проекти и развива капацитета за самоконтрол и самоуправление. Докато курсът като цяло развива общи умения като това да разсъждаваш ясно и рационално, да анализираш информацията, да установяваш логически връзки, работата по проекта насърчава оригиналността и новаторството, които позволяват на студентите да работят извън ограниченията, наложени от разбиранията или мнението на техният наставник. По същия начин познанията за властта и институционалните структури, което е придобито в рамките на обучителните елементи на курса, се обогатяват и персонализират чрез тяхното прилагане в практическата дейност по проекта.

Практическата дейност по проекта позволява на наставниците да се съсредоточат върху индивидите, техните специфични нужди и интереси и да взаимодействат с тях и със средата, в която работят. Такъв начин на работа позволява гъвкавост не само при избора на предмета на проучването, но и при използването на определен стил на работа. Важно е да се отбележи, че по-голямата част от работата се извършва индивидуално, но студентите са насърчавани да представят своите идеи пред другите в рамките на неформални групови семинари, както и чрез формална презентация, като по такъв начин развиват способностите си да предават своите схващания на околните.

Теми за обсъждане:

- Как бихте улеснили задаването на въпроси във формална и неформална образователна среда
- Как бихте насърчили младите хора да се отнасят критично към тяхната среда и към информацията, която получават
- Постепенно укрепване на отговорността
- Гъвкави работни практики и взаимодействие със съответните индивиди
- Внушаване на чувство на увереност, необходима за поемане на отговорност и вземане на решения
- Изразяване и развиване на идеи
- Как можете да помогнете на хората да свържат онова, с което се занимават, с по-голямата картина
- Съчетаване на информацията и знанието с уменията и капацитета
- Развиване на ценности, основаващи се на размисъл и знание

Европейски клуб за обмен	Франкас + Нанси Francas + Nancy
“Франкас+Нанси” е младежка и общинска образователна асоциация, чието седалище е в по-непривилегированата част на Нанси. Тя предлага развлекателни дейности и подпомагане в сферата на образованието. Представлява част от по-голяма национална организация, а в Нанси работи със седем постоянни сътрудници и десетина доброволци. Този клуб за обмен е сътрудничил с “Френско-румънските срещи” – малка доброволна организация, която насърчава сътрудничеството между Франция и Румъния, както и с редица училища от Галати, Румъния.	11, rue Laurent Bonnevey 54 100 Nancy France Tel: +33 3 83 96 15 80 Fax: +33 3 83 98 69 14

**Историята на
Европа и на
гражданството**

**Съвременни
подходи по
гражданството**

**Бъдещи
тенденции**

**Нашата
концептуална
рамка**

**Съвременните
подходи към
образованието
за европейско
гражданство**

**Нашият
образователен
подход към
европейското
гражданство**

**Сценарии за
гражданство
– примерни
проекти**

Европейският клуб за обмен бе развит на основата на проекти, предвиждащи размяна на посещения и сътрудничество, чието начало бе поставено през 1997 г. Досега са извършени три посещения на разменни начала, съпътствани от широк диапазон от дейности, с които бяха ангажирани местните общности в Нанси и Галати. Тези проекти също така предоставиха възможности за обучение на аниматори*. Целта на неговата дейност е да създаде възможности за това младите хора, които са в неравностойно положение, да бъдат ангажирани с културни дейности и да станат част от европейското измерение.

Докато обучението за европейско гражданство в неговата пряка форма се появява само в определени моменти в рамките на дейностите на Европейския клуб за обмен, то е въплътено по-постоянно в целите и практиките на организацията, независимо дали винаги е дефинирано като специфична цел.

След своя старт, проектът се разви в редица направления, които не бяха определени от самото начало. Най-добре е този процес да бъде проследен в неговото развитие.

Идеята за сътрудничество дойде от неформални дискусии между двама души. Това стана в момент, когато организацията възнамеряваше да развива своята межкултурна дейност в училището в Галати, където бе създаден френски клуб като възможност за развитие на познанията по френски език и култура. Така бе сложено началото на кореспонденцията между тези двама младежи. Идеята за разменни посещения бе осъществена след като се появи засилващо се желание на младите хора да се срещнат със своите кореспонденти - с онези, с които си пишеха.

Трудностите, свързани с възможността да бъде получено финансиране, наложиха осъществяването на първия етап от проекта да бъде в Румъния. Същевременно тогава се планираше и реципрочна визита през следващата година.

Плановите за първото посещение включваха запознаване с всяка една от страните – тяхната история, култура и социална действителност. Във Франция тази задача се допълваше с усилията за разсейване нежеланието на родителите да изпратят своите деца в страна, която в една или друга степен бе асоциирана с Югославия, а оттам и с войната. След тази визита, която включваше прекарване на известно време сред семействата-домакини, както и сред техните партньори по обмен от селските райони и крайбрежието на страната, френските младежи подредиха изложба и изготвиха дневник на тяхното посещение. Именно на този етап бе основан и Европейският клуб за обмен със задачата да осъществява в бъдеще проекти за разменни посещения и образователни дейности с оглед активното развиване на европейско гражданство. Бъдещата насока на организацията бе определена на основата на опита, получен от тази първа визита.

С оглед на това да бъдат задоволени интересите на френската група, и в крайна сметка на самите спонсори на проекта, обменът извършен през 1999 г. следваше ясна схема и имаше значително по-структурирани дейности. Работейки с опитни професионалисти, младите хора получиха възможност да усвоят широк диапазон от медийни техники и да ги приложат на практика в рамките на един интересен за тях период, работейки в двете страни и пътувайки между Франция и Румъния. Положени бяха значителни усилия за обвързване на тези проекти с местните общности. Тази задача бе значително подпомогната от факта, че младежите гостуваха в семейства, за което бе отделена част от времето на проекта, а в Нанси и от медийната презентация и изложбата, която последва разменните визити. В румънската общност допълнителната програма за обучаващи ангажира 120 деца и младежи с дейностите, осъществявани съвместно от френски и румънски доброволци в рамките на един месец. Въпреки силно ограниченият бюджет, този проект използва местни ресурси – онова, което самите участници и техните семейства успяха да привлекат като средства и активно ангажираха в социални дебати.

Самият обмен постави редица въпроси на европейското гражданство, разгледани от редица гледни точки:

- научаване повече за европейските и националните институции
- активно участие на младежите в тяхното пътуване чрез използването на медиите
- презентация на техните открития пред съгражданите им
- включване на представители от тяхната среда в подготовката и реализацията на проекта
- географско опознаване на Европа, придобито чрез пътешествието по суша

* “Animateur” на френски означава специфична професия на хора, които работят с деца или младежи и организират развлекателни и спортни прояви, както и прегледи на изкуства и занаяти. На английски тази дума най-често се превежда като младежки деятел, човек, който работи с деца и младежи (бел.а.).

Историята на Европа и на гражданството

Съвременни подходи по гражданството

Бъдещи тенденции

Нашата концептуална рамка

Съвременните подходи към образованието за европейско гражданство

Нашият образователен подход към европейското гражданство

Сценарии за гражданство – примерни проекти

Нещата не винаги са такива, каквито изглеждат

Въпреки своя успех като цяло, програмата за обмен трябваше да преодолее някои съществени бариери. Това доведе до прекратяване на сътрудничество с една от организациите. Най-важните проблеми, на които ще се спрем по-нататък, са свързани с различните мнения за мотивацията за разменните посещения и следователно за техните цели. Като ги излагаме пред вас, ние предлагаме разсъждения за важни фактори, които не бива да се изпускат предвид в усилията да се осъществяват проектите.

От гледна точка на "Франкас+Нанси" важна цел на обмена беше да насърчи участието, при това без изборът да се определя от финансовите средства. Освен това, активното включване на млади хора в развиването на образователен фокус на обмена имаше ключово значение за развиването на тяхното гражданско чувство. За един от румънските родители подобни цели останаха на заден план, изтласкани от стремежа да бъде получена възможност за пътуване в Западна Европа – тенденция, която произтича от социално-икономическата ситуация и трудностите, които румънците срещаха при пътуванията си през последните години. По този начин целите на "Франкас+Нанси" бяха възприети по-скоро като условия, които биха направили възможно това пътуване, отколкото като израз на някакви базисни ценности. Това доведе до противоречие при селекцията на участниците и подхода към работата и в крайна сметка постави под съмнение успеха на партньорството.

През 2000 г. "Франкас+Нанси" бе изправена пред организационно реструктуриране, което приключи две години по-късно. През този период организацията осъществи интерактивна изложба за еврото и Европа в партньорство с редица неправителствени организации, институции и млади хора от района. Това позволи на организацията да продължи да съдейства за отварянето на този регион към Европа. През есента на 2002 г. Европейският клуб за обмен поднови своите дейности и очерта новите си перспективи.

Въпроси за обсъждане:

- Отговаря ли вашата идея на нуждите или интересите на групата участници? Дали тези интереси са нещо повече от личен интерес?
- Доколко предоставянето на свобода на участниците да развиват дейностите в съответствие със своите интереси може да увеличи шансовете за успех? Помислете как обикновени дейности могат да допринесат за осъществяването на по-големи и по-сложни проекти.
- Какво може да възпрепятства развитието на вашия проект, доколко тези външни фактори могат да оказват въздействие върху него. В състояние ли сте да се съсредоточите върху важното във вашия проект? Ако не – струва ли си той да бъде продължаван?
- Как преценявате кога е необходимо да работите с хората на мястото откъдето са, а не там където вие бихте искали да бъдате.
- Помислете как можете да гарантирате, че вашият проект е в състояние да се развива в съответствие с онова, което се научава и да се съобразява с нуждите и интересите на участниците.
- Избиране на партньори за проекта – споделят ли те вашите цели? Важно ли е това за вас?

Проект за подобряване уменията на младите	“Слънчоглед” – Център за хуманитарна дейност Sucokret – Centar za humanitarni rad
“Слънчоглед” е център за дейности по места за подпомагане на гражданите. Това е хърватска неправителствена организация с нестопанска цел, основана през 1992 г. Нейната цел е да откликне на психологичните и физическите нужди на общностите, засегнати от войната. “Слънчоглед” развива програми в шест региона на Хърватия, свързани със средно големи градове – Загреб, Вараздин, Пула, Книн, Топузко и Петриня. “Слънчоглед” посвещава дейностите си на изграждането на демократични институции, улесняването на гражданското участие и роля, развиването на общините, насърчаването на доброволната дейност и алтруизма, споделянето на отговорности, постигането на равенство на възможностите и включването на всички, независимо от техния пол, религиозна или национална принадлежност. Тази организация се стреми към осъществяването на своите цели чрез разнообразни социални проекти, част от които е настоящият проект за насърчаване ролята на младежта.	Avenija Dubrovnik 10 10 000 Zagreb Croatia Tel: +385 1 6556 425 Fax: +385 1 6551 715 Email: Zagreb@suncokret.hr http://www.suncokret.hr Contact: Vesna Kajis

През 2001 г. четирима опитни младежки дейци организираха деветмесечен неформален образователен курс за 60 младежи на възраст от 16 до 23 г., повечето от които гимназиални ученици и студенти. Целта беше да се създаде екип от динамични и информирани млади граждани, които съвместно биха се превърнали в активни младежки лидери и биха споделили своето знание и опит с други млади хора. Поставени бяха следните цели: младите да научат повече за проблемите на глобалната взаимозависимост, да развиват лидерски умения и да повишават увереността в себе си, да планират и осъществяват социални дейности и проекти, които позволяват включването им в живота на техните общности и в демократичните процеси.

Изграждане на гражданско общество

Целите на проекта:

- да позволи на участниците да проучат необходимите компоненти за създаване на гражданско общество,
- да накара участниците да разсъждават за препятствията пред осъществяването на тази задача.

Дейности:

Участниците са разделени на групи от по 4 и 6 души. През първата фаза от дейността на всяка група са дадени 30 минути за създаване на тяхната идеална общност, основаваща се на това, какво според групата е “гражданско общество”. След като в групата е обсъдено каква общност биха искали да изградят, участниците трябва да опишат онова, към което се стремят. Групата трябва да обсъди следните аспекти: околна среда, критерии за населението, система на управление, структура на общността, услуги и др. Тези схващания трябва да бъдат отразени в тяхното описание.

След това упражнение всяка група представя своята “общност” на всички участници в проекта.

Следващият етап позволява по-задълбочено обсъждане и дискусия на онова, което групата е набелязала. Обучаващите би следвало да работят с цялата група при обсъждането на следните проблеми:

По отношение на процеса на дейност: как групата възнамерява да осъществи тази дейност, как е бил осъществен процесът на създаване проекта за общността – бил ли е демократичен и защо (или защо не е бил такъв); възникнали ли са конфликти или разногласия за това, как обществото трябва да бъде структурирано и как те са били преодоляни; появил ли се е претендент за лидерската роля.

По съществото на създадените общности: кой ще поеме отговорност по отношение гарантирането на ред, справедливост и равенство в рамките на общността, кой ще взема решенията, съществуват ли сходни черти между предложените общности.

Връзката с личния опит на участниците: различава ли се тази общност от вашата или прилича на нея и какви са приликите/разликите?

На по-концептуално равнище: какво пречи за развитието на гражданското общество, какви са неговите компоненти, какво трябва да включва то?

Историята на
Европа и на
гражданството

Съвременни
подходи по
гражданството

Бъдещи
тенденции

Нашата
концептуална
рамка

Съвременните
подходи към
образованието
за европейско
гражданство

Нашият
образователен
подход към
европейското
гражданство

Сценарии за
гражданство
– примерни
проекти

Историята на Европа и на гражданството

Съвременни подходи по гражданството

Бъдещи тенденции

Нашата концептуална рамка

Съвременните подходи към образованието за европейско гражданство

Нашият образователен подход към европейското гражданство

Сценарии за гражданство – примерни проекти

Презентацията на тази дейност е съпроводена с едно предупреждение. Както сподели обучаващият, “това упражнение е само една малка част от едногодишен процес на неформално образование за доброволна работа и включване в гражданското общество и следователно неговото значение не трябва да бъде преувеличавано”. По-нататък ще разгледаме как и защо това упражнение е било използвано от групата, като проследим отблизо работния контекст на дейността.

Тази дейност съставя малък елемент от обучение за групата, която се събира всяка седмица и взема участие в обучителен цикъл от 20 семинара, акцентиращи върху комуникацията, лидерството сред връстниците, ролята на обучаващия, творческите техники, съвместното решаване на проблемите, човешките права, гражданското участие, определянето на социалните дейности. Благодарение на това екстензивно обучение младите хора овладяха уменията да набелязват и осъществяват проучвания, чиято цел е идентифицирането на въпросите, които вълнуват техните общности, както и да извършват социални дейности и да реализират микропроекти.

Подобно на всички дейности, това упражнение бе експериментално и интерактивно, а за осъществяването му бяха използвани съвместния опит, разсъжденията и дискусиите като инструмент за усвояване на материала и споделяне на наученото.

Ето още един цитат от обучаващия: “Смятам, че това е полезно като въведение в процеса на осмисляне на ролята на младите хора в гражданското общество и развитието на гражданския сектор. Ние използваме това упражнение когато:

- работим с млади хора, които не виждат перспектива за своето активно включване в обществото, тъй като възприемат младежката маргинализация като даденост,
- когато искаме да помогнем на младежите да преодолеят пасивната си роля в обществото,
- когато искаме да засилим сред тях усещането, че имат потенциал за промени,
- когато искаме да ги мотивираме и да им помогнем да разширят уменията си с оглед включването им в социални дейности и тяхното планиране.

Най-ценният и дългосрочен резултат бе това, че 15 участници в този проект се почувстваха дотолкова уверени в себе си, че влязоха в ролята на лидери на своите връстници. Заедно с четиримата опитни членове на персонала те създадоха осем нови групи в пет различни града, споделяйки придобитото от тях познание и опит в рамките на нови деветмесечни проекти. Това бе ключов момент, който допринесе за това “Слънчоглед” да разпространи този тип проекти в три нови населени места през 2002 г., използвайки ефекта на “снежната топка”. Тази организация включи млади хора, които сами се обучават, за да се превърнат в активни граждани в процеса на развиване на гражданското общество.

Теми за обсъждане:

- инвестицията във време – реалистично времево планиране
- инвестициите в индивида с оглед постигането на ефекта на “снежната топка”
- как една и съща дейност може да бъде осъществена успешно с едни и същи хора
- как младежките дейци трябва да се подготвят, за да постигнат това
- какви възможности можете да предложите на младите хора, за да приложат на практика усвоените от тях умения/познания;
- продължаване инерцията след края на всяка фаза от проекта
- доколко дейностите, които сте планирали са част от структурирано цяло, което има определена цел, а след това се развиват в специфична насока, така че да не бъдат просто случаен резултат
- доколко вашите дейности са с отворен финал, което би допринесло за отразяване на нуждите и интересите на групата

Стъпка към толерантност	Младежки център "Изгрев",
Младежки център "Изгрев" е със седалище в София. За него работи основен екип от петима доброволци, както и още 30 младежи-доброволци, които са участвали в неговите дейности. Основните дейности на центъра са организирани в училища, където доброволците осъществяват образователни програми по въпроси като злоупотребата с наркотици, болести, предавани по полов път и превенция на ХИВ и СПИН.	София 1164 Youth Centre Izgrev (YCI) Sofia, 1164, h.c. Lozenetz, str. Kiril Vidinski 2 app. 35, Bulgaria Malina Edreva - malina_edreva@abv.bg Elena Milanova - lenilaf@abv.bg Gergana Berova - berovs81@yahoo.com Daniela Furnadhieva - danielaf@dir.bg

Историята на
Европа и на
гражданството

Съвременни
подходи по
гражданството

Бъдещи
тенденции

Нашата
концептуална
рамка

Съвременните
подходи към
образованието
за европейско
гражданство

Нашият
образователен
подход към
европейското
гражданство

Сценарии за
гражданство
– примерни
проекти

Образователната програма, по въпросите на злоупотребата с наркотици, на СПИН и ХИВ продължи три месеца в периода 2001-2002 г. Основната ѝ цел бе да се намали риска сред участниците на възраст между 15 и 18 г. от вземане на наркотици и заразяване на болести, предавани по сексуален път, както и да бъдат преодолените предразсъдъците. Също толкова важна бе и амбицията за обучение на 30 млади хора, които участваха като обучаващи на своите връстници и те да бъдат подпомогнати да развият още по-амбициозни работни програми.

Първоначалната, мотивационна среща и обучение бе осъществена в местен хотел поради спокойната и релаксираща атмосфера, които той предоставяше. Релаксиращата атмосфера бе особено важна за проекта, тъй като той обедини разнородна група от млади хора, които имат различна мотивация, учат в различни училища и са на различна възраст. Стартирахме проекта чрез установяване на това какво знаят участниците и какви са техните интереси. Това ни помогна да преценим как да представим нашите дейности и на какво равнище да бъде обучението. Екипът нагоди своите планове така че те да съответстват на нуждите на групата. По време на първата среща с всички участници ние представихме Центъра, идеята, целта и очакванията от реализирането на проекта "Стъпка към толерантността". След като организирахме мотивационни игри и кратко представяне на участниците, тридесетте младежи бяха разделени на пет сборни работни групи. Всяка група избра свой координатор, който да представя групата в рамките на проекта. Обсъжданията по темата за СПИН и ХИВ, включващи факти и емоционални аспекти в рамките на глобалния контекст, поставиха основата на оживени дискусии в рамките на групите.

След тази среща правихме седмични срещи с координаторите на групи. Всяка сесия съчетаваше представянето на информация, дискусия и социална дейност. Съсредоточихме се върху редица теми. Как да подхождаме към младежката аудитория, как да помагаме за решаване на нуждите на общността и как да напишем предложение за проект. Всяка група предлагаше различни подходи – въпросници, характеристики, печатни материали, игри, помагайки на координаторите да развият своята дейност. В резултат на това те развиха собствените си инициативи и всеки бе подготвен да очертае бъдещ проект. Според нас, координаторите придобиха опит през този период, те станаха по-зрели.

Равнището на активност на участниците беше много добро. По време на нашите срещи те развиваха своите собствени инициативи за дейности как да работят и да ангажират по-широка аудитория не само в рамките на техните класове, но и в тези на училищата, както и местните общности, където живеят. Също така в рамките на този проект се случиха и някои външни събития – на 1 декември учениците взеха активно участие в рамките на анти-СПИН коалицията. Съвместно с Червения кръст те разпространяваха информация в нощните клубове и по улиците.

Проектът продължи с обучението на участниците, което всички желаеха най-много. С оглед на това Центърът използва опитът на опитни обучаващи. Те фокусираха вниманието на участниците с помощта на игри, музика, дискусии и емоционални разговори. Обучението включваше разговори по въпросите на здравната информация и образованието като цяло. Същевременно участниците бяха заинтригувани от темата за злоупотребата с дрога, поради което обърнахме повече внимание на този проблем. След това отделихме внимание на темата за рисковото поведение. Учениците бяха запознати с редица примери от реалния живот. Имахме и специална беседа, посветена на СПИН и ХИВ, последвана от интересна симулация на различни ситуации. Младите хора бяха заинтересовани както от фактите, така и от емоционалната страна на въпроса. Една от целите бе да се привлечат млади хора за участие като доброволци на Младежкия център "Изгрев". В това отношение постигнахме несъмнен успех.

Историята на Европа и на гражданството

Съвременни подходи по гражданството

Бъдещи тенденции

Нашата концептуална рамка

Съвременните подходи към образованието за европейско гражданство

Нашият образователен подход към европейското гражданство

Сценарии за гражданство – примерни проекти

Важен аспект на тази програма беше развиването на образователна програма за връстници. Един от участниците излага подробности за това как и защо образованието между връстници беше включено в програмата "Крачка към толерантност".

"Образование между връстници" не е нов метод за България. Смятам, че това е от ключово значение за образованието на младите хора и тяхното включване в дейности на доброволни начала. Тъй като и в двата случая този метод увеличава разбирането на социалните проблеми и насърчава младите да бъдат по-активни. Същевременно обучаването на млади ръководители не е елементарен процес. Трябва да бъдат отчетени редица фактори, сред които икономическата ситуация в страната, различният менталитет на участниците, тяхната възраст (тинейджърите са най-впечатлителни и са най-подходящата среда за такова образование), техният произход (включително религия и семейно възпитание). Когато се изправите пред клас от 30 ученици трябва да си дадете сметка, че те са съвсем различни и същевременно че трябва да насърчите по някакъв начин тяхната общност. Това е предизвикателство, което лично за мен беше трудно преодолимо.

Осъществихме проекта с 21 трудни за обучение ученика от София. Този проект е пример за подготовката на добри млади лидери.

Този опит ни напомни, че когато обучаваш ученици да бъдат добри лидери на своите връстници, е важно да бъдат отчитани следните фактори, за които трябва да сте подготвени:

- съставете смесена група от млади хора с различен опит,
- бъдете разкрепостен с учениците,
- говорете свободно и покажете вашата емоционална връзка с обсъжданите въпроси,
- помогнете им да разберат, че всеки е уникален като личност и че всяка личност има мнение, което е много важно за групата като цяло,
- използвайте различни методи, които да стимулират тяхното творчество и позволяват свободното изразяване на мнения, от типа на игри, поезия и рисуване,
- опитайте се да създадете спокойна приятелска атмосфера,
- постоянно мотивирайте и насърчавайте групата,
- бъдете готови за различни въпроси, някои от които може да бъдат много смущаващи и объркващи,
- не се изненадвайте, ако само един или двама от групата покажат склонност да продължат участието си след обучението,
- имайте готовност да продължите своята работа със заинтересуваните ученици, като ги включите в различни проекти и срещи и им предоставите информация,
- изхождайте от разбирането, че начинът, по който се отнасяте към тях, ще определи тяхното бъдещо поведение, ценности и как в бъдеще те ще започнат своята дейност с другите.

В крайна сметка не забравяйте, че младите лидери могат да ви дадат много нови идеи, които ще ви помогнат, когато пишете предложения за проект или подготвяте други материали.

Теми за обсъждане:

- Какво според вас е важно при планирането на програма за обучение между връстници
- Как бихте балансирани усвояването на умения с развиването на нагласи
- Защо сте се захванали с тази задача
- Можете ли да бъдете гъвкави и да участвате в интерактивни отношения
- Как можете да подкрепяте другите, за да развият те своите идеи и да ги приложат на практика
- Какъв тип работна атмосфера бихте искали да създадете и как смятате да го направите
- Работете с хората като индивиди
- Формиране на нуждите и интересите на групата